

Sinteza
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la
aprobarea Programului de dezvoltare a controlului financiar public intern pentru anii 2024-2027
(număr unic 1084/MF/2023), recepționate în cadrul consultării publice

Nr. d/o	Participantul la avizare (expertizare)/consultare publică	Conținutul obiecției/propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
1.	Asociația Auditorilor Interni din Republica Moldova (scr. Nr. 01/1 din 04.01.2024)	<p>Definiția CFPI din Program, pare sa fie centrată exclusiv pe Guvern, lăsând deoparte alte entități, care nu sunt subordonate Guvernului, dar care utilizează resurse publice și sunt de fapt subiecți ai Legii nr.229/2010 privind controlul financiar public intern.</p> <p>Programul de dezvoltare a CFPI pune accentul predominant pe funcția de audit intern din cadrul APC, neglijând auditul intern din alte entități, care la fel sunt esențiale pentru un control financiar public intern robust si cuprinzător la nivel național.</p>	<p>Se acceptă Textul pct. 21 al proiectului a fost redactat pentru excluderea interpretărilor ambigue sau incorecte cu privire la domeniul de aplicare a controlului financiar public intern.</p> <p>Nu se acceptă Principiul „a nu lăsa pe nimeni în urmă” este o parte esențială a proiectului Programului de dezvoltare a controlului financiar public intern. Mai mult, pct. 71 al proiectului specifică că angajații din administrația publică locală sunt identificați ca grup vulnerabil, afectat de problemele reflectate în Program. Astfel de măsuri precum dezvoltarea cadrului metodologic, elaborarea și testarea modelului simplificat de organizare a controlului intern managerial, proiectat pentru autoritățile /instituțiile mici, frecvent întâlnite la nivel local; dezvoltarea rețelei de formatori pentru implementarea Programului de dezvoltare profesională în domeniul controlului intern managerial, capabilă să ofere sistematic instruirii și suport la locul de muncă pe întreg teritoriu al Republicii Moldova; dezvoltarea și pilotarea cadrului normativ-procedural de organizare și desfășurare a auditului intern prin asociere, precum și fortificarea capacităților de aplicare a acestuia la nivelul administrației publice locale; de o potrivă cu alte acțiuni cu impact general asupra sistemului de control financiar public intern stabilite în Plan sunt orientate spre redresarea situației la nivelul administrației</p>

			<p>publice locale, astfel încât controlul intern managerial și serviciile de audit intern să fie asigurate în egală măsură la nivel național.</p> <p>Totodată, este important de menționat că autoritățile administrației publice locale nu pot fi stabilite ca entități responsabile de realizarea acțiunilor specificate în conținutul acestui Plan, care urmează a fi aprobat de Guvern. Potrivit art. 109 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art.3 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară. Între autoritățile centrale și cele locale nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege (art.6 alin. (3) din Legea prenotată). În acest sens, colectivitățile locale pot coopera în exercițiul sarcinilor doar în cadrul legii. Astfel, în temeiul prevederilor legale enunțate, autoritățile administrației publice locale vor fi atrase în calitate de parteneri la realizarea Programului respectiv.</p>
		<p>Costurile stabilite pentru diverse activități, cum ar fi actualizarea manualului de audit intern sau elaborarea ghidurilor, par a fi disproporționate sau necorelate cu realitatea.</p>	<p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>La determinarea costurilor pentru activitățile planificate a fost aplicată metodologia prezentată în Manualul privind estimarea costurilor documentelor de politici publice din Republica Moldova, elaborat de Cancelaria de Stat, cu suportul Proiectului de asistență tehnică al UE „Sprijin pentru dialogul politic structurat, coordonarea implementării Acordului de asociere și consolidare a procesului de armonizare a legislației pentru republica Moldova”. Concomitent, la etapa de definitivare a proiectului în baza rezultatelor avizării, Planul de acțiuni a fost completat cu costuri estimate din surse bugetare, determinate pentru implementarea fiecărei acțiuni și reflectate conform CBTM 2024-2026.</p>

			<p>Este de menționat că, impactul financiar al proiectului se consideră a fi unul estimativ, iar mecanismele de monitorizare și raportare vor asigura o vizibilitate constantă asupra cheltuielilor, permițând ajustări și realocări atunci când va fi necesar. Astfel, transparența și răspunderea în gestionarea resurselor alocate vor fi esențiale pentru succesul implementării Programului.</p>
	<p>Se reliefează o dependentă excesivă de asistenta externă, în detrimentul consolidării capacitaților interne și dezvoltării competențelor proprii.</p>		<p>Se acceptă Implementarea sistemului de Control financiar public intern este o reformă asumată de Republica Moldova prin Acordul de Asociere RM-UE. Art. 49 al Acordului prevede <u>îmbunătățirea în continuare a sistemului de control intern (inclusiv funcția de audit intern independentă din punct de vedere funcțional) în ceea ce privește autoritățile de stat și cele locale prin intermediul armonizării cu standardele și metodologiile internaționale general acceptate, precum și cu bunele practici ale UE.</u> În acest context, acțiunile de identificare, studiere, analiză și transpunere în cadrul național a celor mai bune experiențe și practici străine sunt esențiale în realizarea cu succes a reformei controlului financiar public intern, asistența tehnică externă în acest sens contribuind semnificativ la consolidarea capacitaților interne și dezvoltarea competențelor pentru implementarea Programului.</p>
	<p>Nu se descrie clar cauzele care stau la rădăcina problemelor de atragere și reținere a auditorilor interni în cadrul anumitor entități, în special discrepanțele semnificative în salarizarea auditorilor interni din APC comparativ cu celelalte entități, în condițiile unei complexități și cerințe similare față de activitate acestora. Lipsa unor strategii clare de motivare a funcției de audit intern poate afecta performanța și atractivitatea acestei profesii, în special în contextul integrării în UE.</p>		<p>Se acceptă Textul pct. 60 a fost modificat prin concretizarea factorilor care amplifică problema suplínirii cu personal a posturilor vacante în cadrul subdiviziunilor de audit intern. Totodată, este de menționat că, proiectul Programului de dezvoltare a controlului financiar public intern pentru anii 2024-2027 derivă din Strategia de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030 și va contribui la</p>

			<p>implementarea acesteia prin detalierea și concretizarea acțiunilor ce urmează a fi realizate pe termen mediu pentru atingerea Obiectivului specific al Componentei 4. „Controlul financiar public intern” - <i>Asigurarea utilizării fondurilor publice conform principiilor de bună guvernare, prin implementarea controlului intern managerial și auditului intern în entitățile publice pe baza standardelor și bunelor practici ale Uniunii Europene.</i></p> <p>Concomitent, acțiunile de eliminare a discrepanțelor existente între nivelul de salarizare a auditorilor interni din diferite categorii de autorități publice, de nivel central și local, urmează a fi realizate în cadrul politicii de salarizare în sectorul bugetar, prin măsuri de intervenție pe termen mediu stabilite la Componenta 2. „Elaborarea și planificarea bugetului” a Strategiei de dezvoltare a managementului finanțelor publice pentru anii 2023-2030, domeniul de intervenție: Sistemul de salarizare în sectorul bugetar, care are ca Obiectiv specific – <i>Asigurarea unui nivel echitabil de remunerare în sectorul bugetar.</i></p>
		<p>Termenele limita pentru anumite obiective, în special în ceea ce privește APL-urile, par a fi excesiv de îndepărtate. Este de menționat că, la moment exista un dezechilibru pronunțat în ceea ce privește dezvoltarea sistemelor de CIM și funcției de audit intern tocmai din cauza că acestea au fost ignorate și neimplicate în programele anterioare, în activitățile de instruire, conștientizare, fiind lăsate în urmă, contrar principiului menționat în partea descriptivă a proiectului de Program.</p>	<p><i>Nu se acceptă</i></p> <p>Planul stabilește termenul limită de implementare a fiecărei acțiuni. Totodată, eforturile și resursele de realizare a acestora, în special a acțiunilor de complexitate înaltă, urmează a fi repartizate uniform pe parcursul perioadei de implementare a Programului, astfel încât realizarea acestora să fie asigurată în termenul stabilit.</p> <p>Problema dezechilibrului în dezvoltarea sistemelor de control intern și a funcției de audit intern la nivelul administrației publice locale este abordată în cadrul proiectului Programului prin identificarea angajaților administrației publice locale în calitate de grup vulnerabil, un set de măsuri stabilite în Plan fiind orientate spre redresarea acestei situații.</p>

			<p>Totodată, este important de menționat că autoritățile administrației publice locale nu pot fi stabilite ca entități responsabile de realizarea acțiunilor specificate în conținutul acestui Plan, care urmează a fi aprobat de Guvern. Potrivit art. 109 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova și art.3 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, autoritățile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară. Între autoritățile centrale și cele locale nu există raporturi de subordonare, cu excepția cazurilor prevăzute de lege (art.6 alin. (3) din Legea prenotată). În acest sens, colectivitățile locale pot coopera în exercițiul sarcinilor doar în cadrul legii. Astfel, în temeiul prevederilor legale enunțate, autoritățile administrației publice locale vor fi atrase în calitate de parteneri la realizarea Programului respectiv.</p>
		<p>O parte din acțiuni sunt formulate, fără setarea unor cu indicatori măsurabili, sau au termeni de referință ambiguu definiți.</p>	<p>Se acceptă Unele acțiuni și indicatori de monitorizare au fost reformulați pentru a asigura cuantificarea acestora.</p>
		<p>Sunt planificate acțiuni care au fost parte a proiectului de asistenta externa în domeniul CFPI în perioada 2018-2019 (spre exemplu reglementarea activității Consiliului CFPI; pregătirea auditorilor interni în domeniul evaluării externe a activității de audit intern, pentru implicarea acestora în echipe de evaluatori, etc.), respectiv fiind deja cheltuite resurse pentru acestea.</p>	<p>Nu se acceptă Programul de dezvoltare a CFPI pentru anii 2024-2027 a fost conceput ca o continuare logică a intervenției de reformă în domeniul controlului financiar public intern. Aceasta se bazează pe preluarea produselor și reușitelor acțiunilor realizate în cadrul Programului precedent, implementat în perioada anilor 2018-2020, și dezvoltarea și consolidarea acestora. În special, prin acțiunea 3.1.3 din Plan se propune consolidarea în continuare a rolului Consiliului controlului financiar public intern și extinderea atribuțiilor de exemplu pe aspecte de asigurare a independenței organizaționale a auditului intern și contracararea cazurilor de prejudiciere a acesteia. De asemenea, se menționează că în cadrul Programului de dezvoltare a CFPI pentru anii 2018-</p>

			<p>2020, a fost elaborat și aprobat cadrul normativ de reglementare a evaluării calității activității de audit intern, prin care în calitate de autoritate responsabilă de evaluarea externă a subdiviziunilor de audit intern din sectorul public a fost desemnat Ministerul Finanțelor. Prin acțiunea 2.1.6 din Plan de implementare a proiectului de Program pentru anii 2024-2027 se propune dezvoltarea mecanismului și procedurii/metodologiei interne, aplicată de echipele de evaluare a Ministerului Finanțelor (Unității centrale de armonizare), inclusiv dezvoltarea capacităților evaluatorilor în aplicarea acesteia.</p>
--	--	--	---